

RADIONICA „LAŽNE VIJESTI“

TEMA: lažne vijesti

PREDMETNA KORELACIJA: RAČUNALSTVO, HRVATSKI JEZIK, SRZ

KLJUČNI POJMOVI: lažne vijesti, dezinformacije, misinformacije, „fake news“

DOBNA SKUPINA: 15-18 godina (srednja škola)

CILJEVI:

- učenici će moći definirati razliku između lažnih vijesti (dezinformacije) i misinformacije
- prepoznati znakove lažnih vijesti i vježbati prepoznavanje
- osvijestiti važnost pouzdanosti izvora vijesti
- usvojiti kritičke vještine prema čitanju vijesti

POTREBNI MATERIJALI: Powerpoint prezentacija „Lažne vijesti“ (u prilogu), primjeri na listićima za grupnu diskusiju (u prilogu), kviz Kahoot, pristup Internetu i projektoru

TRAJANJE: 1 školski sat

TIJEK AKTIVNOSTI

1. DIO

U kratkom uvodu i nakon najave teme o čemu ćemo govoriti na satu, pitajte učenike da ispričaju što misle kako bismo opisali lažne vijesti, gdje ih sve možemo naći, jesu li se susreli s nekim primjerom, je li ih nešto zaintrigiralo za temu i sl. **(5 min)**

Kako bismo s učenicima naučili nešto više, pokrenemo prezentaciju koja će odgovoriti na pitanja ...

LINK NA PREZENTACIJU:

<https://docs.google.com/presentation/d/1TvYwc2ve34IAZGacAEHbSpDWiXh1C431/edit?usp=sharing&oid=104715418473432248973&rtpof=true&sd=true>

- Što su to lažne vijesti, drugi naziv (dezinformacije), koja je osnovna svrha lažnih vijesti?
- Koja je razlika između dezinformacija i misinformacija?
- Zašto je došlo do porasta širenja lažnih vijesti? Tradicionalni i moderni mediji
- „Fake news“ – primjer manipulacije
- Najčešći oblici lažnih vijesti – primjeri
- Kako provjeriti pouzdanost vijesti, znakovi prepoznavanja **(15 min)**

U prezentaciji se nakon toga nalaze navedeni primjeri sa slikama iz grupnih listića.

Tu paузiramо i pripreмимо razred za rad u grupama. Možete učenike podijeliti prema mjestu sjedenja ili ako želite raznovrsnost, izrežite papiriće sa slovima (A, B, C, D) koje ćete presaviti i zatim im dati da biraju nasumični papirić. Svi učenici s istim slovom sjedaju u istu skupinu.

2. DIO – GRUPNI RAD:

Na ploču zalijepite A3 plakat (u prilogu) s glavnim smjernicama kako uočiti lažnu vijest i zatim ga pročitajte.

Nastavljajući rad u grupama, dajte učenicima zadatak. Zadaci (listići) za grupe su postavljeni tako da svaka grupa (A, B, C, D) dobije jedan papir na kojem je slika (različit primjer lažne vijesti) i ispod nje su određena pitanja za razmišljanje. Pitanja im mogu pomoći zaključiti je li vijest lažna i na što trebaju obratiti pažnju. Objasnite im da zajednički probaju raspraviti o pitanjima, ali da odrede jednog učenika koji će na kraju rada, kada sve grupe završe, predstaviti njihov zaključak.

Istaknite kako su pitanja za razmišljanje samo okvirna, a oni mogu i samostalno zaključiti što vijest odaje je li lažna ili nije. Neka na papir zapišu svoje odgovore. **(10 min)**

3. DIO:

PREDSTAVLJANJE REZULTATA I ZAKLJUČAKA IZ GRUPNOG RADA,

KVIZ KAHOOT

Ponovo pokrenite prezentaciju na dijelu gdje ste stali. Prozovite po redu grupe A, B, C, D i neka izlože svoje zaključke o lažnim vijestima i konkretnim primjerima. Pokušajte ih potaknuti dodatnim potpitanjima ako zapnu pri nečemu.

U prezentaciji su uz primjere napisana i rješenja pa stoga svaka grupa može vidjeti jesu li pogodili ili ne o čemu se radilo i je li vijest lažna te po čemu su ju mogli prepoznati.

Zadnjim slajdom podsjećamo da sve te vještine zapravo spadaju pod *medijsku pismenost*, jer pri samom korištenju medija, uvijek treba razmišljati kritički! **(5 min)**

Nakon toga pokrenite Kahoot kviz i neka svaka grupa na svojem mobitelu riješi kviz o lažnim vijestima kao dio ponavljanja što su naučili na satu.

LINK NA KVIZ:

<https://create.kahoot.it/share/kviz-o-laznim-vijestima/56788ac8-cbee-423b-bc4c-9d335cc964f4>

Zahvalimo se na pažnji i pozdravimo učenike na kraju sata! **(10 min)**

KAKO UOČITI LAŽNU VIJEST?

POTRAŽITE IME AUTORA I PROVJERITE
I DRUGE OBJAVE

DETALJI? – VIJEST MORA ODGOVORITI NA:
TKO? ŠTO? KADA? GDJE?
ZAŠTO? KAKO?

AKO ZVUČI PREDOBRO DA BI BILO ISTINA,
NAJČEŠĆE JE LAŽ

ČUDNI LINKOVI ZNAK SU ZA UZBUNU!

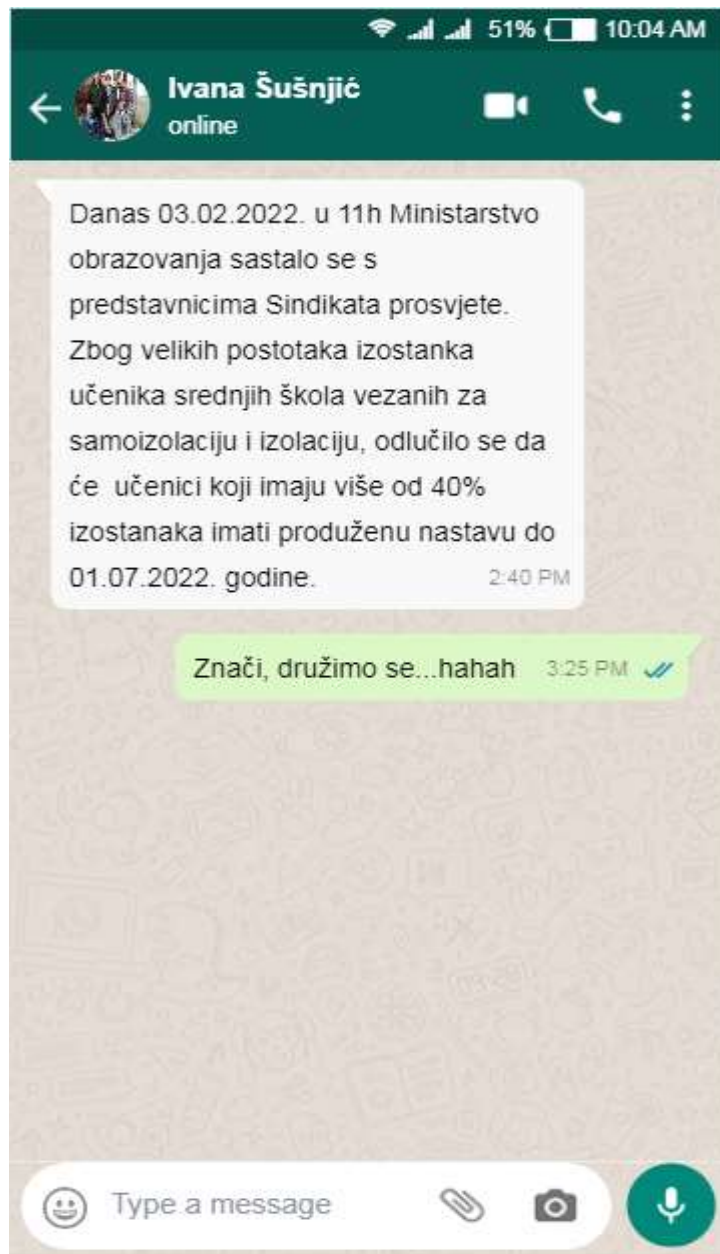
POGLEDAJ DATUM I VRIJEME OBJAVE!
ČESTO SE PRENOSE ZASTARJELE VIJESTI

POSJETITE STRANICE ZA PROVJERU ČINJENICA ILI
PRETRAŽIVAČ SLIČNIH FOTOGRAFIJA

FAKE NEWS

ČITAJ! GLEDAJ! SLUŠAJ! ALI,
RAZMIŠLJAJ KRITIČKI I NE VJERUJ SVEMU!

Pitanja:

1. Je li naveden izvor/autor? Je li izvor pouzdan?
2. Je li odgovoreno na pitanja: tko?što?gdje?kada?kako?zašto?
3. Kako možemo provjeriti istinitost ove vijesti?
4. Hoćemo li podijeliti ovu vijest odmah?

GRUPA A

Pitanja:

1. Je li naveden izvor/autor? Je li izvor pouzdan?
2. Je li odgovoreno na pitanja: tko?što?gdje?kada?kako?zašto?
3. Kako možemo provjeriti istinitost ove vijesti?
4. Hoćemo li podijeliti ovu vijest odmah?

GRUPA B

Rakesh Thiya
@ByRakeshSimha

Greta Thunberg invited the Chinese to stop using chopsticks to save trees. Chinese invited her to go back to school and learn chopsticks are made from bamboo, a grass. They also suggested she stop using toilet paper because that's certainly made from trees. Greta: "How dare you?"

5:42 AM · Mar 20, 2020 · Twitter Web App

136 Retweets **7** Quote Tweets **236** Likes

Pitanja:

1. Je li naveden izvor/autor? Je li izvor pouzdan?
2. Je li odgovoreno na pitanja: tko?što?gdje?kada?kako?zašto?
3. Kako možemo provjeriti istinitost ove vijesti?
4. Hoćemo li podijeliti ovu vijest odmah?

GRUPA C

Pokemon Go: Major Highway Accident After Man Stops In Middle Of Highway To Catch Pikachu!

Pitanja:

1. Je li naveden izvor/autor? Je li izvor pouzdan?
2. Je li odgovoreno na pitanja: tko?što?gdje?kada?kako?zašto?
3. Kako možemo provjeriti istinitost ove vijesti?
4. Hoćemo li podijeliti ovu vijest odmah?

GRUPA D